

I. Részletes Összefoglaló

Ehhez a korszakhoz három fő ív tartozik: **belpolitikai jobbratolódás, külpolitikai kényszerpálya (revízió) és a zsidótörvények/társadalmi változások.**

1. A gazdasági válság és következményei (1931-től)

- **A válság hatása:** Magyarországot súlyosan érintette a nagy gazdasági világválság, különösen a mezőgazdaságot (agrárrolló kinyílása: az iparcikkek ára kevésbé csökkent, mint a terményeké)1.
- **Politikai következmény:** A válság kezelésének kudarca és a társadalmi elégedetlenség (pl. biatorbágyi merénylet, 1931) miatt Bethlen István lemondott. A konzervatív rendszer megingott, teret nyert a radikális jobb.

2. A Gömbös-korszak (1932–1936) – „A nemzeti egység kísérlete”

- **Gömbös Gyula:** Szélsőjobboldali múlttal (MOVE) rendelkező politikus, aki „olasz mintára” (Mussolini csodálójá, „Gömbölini” gúnynév) akarta átszervezni az országot.
- **Nemzeti Munkaterv (1932):** Ez volt a programja. 95 pontból állt, ígért mindent mindenkinek (demagógia), de kevés valósult meg belőle. Célja egy „öncélú nemzeti állam”.
- **Külpolitika:** Nyitás a fasiszta Olaszország és a náci Németország felé a gazdasági piacok (búza eladása) és a revízió reményében.
- **Belpolitika:** Tömegpártot akart csinálni a kormánypártból (NEP – Nemzeti Egység Pártja). Az 1935-ös választásokon lecserélte a régi elitet saját híveire („Gömbös-fiókák”).

3. Sodródás a háború felé és a revíziós sikerek (1936–1941)

Gömbös halála után utódai (Darányi, Imrédy) próbáltak egyensúlyozni, de a német nyomás és a revíziós vágy egyre közelebb vitte az országot Hitlerhez.

- **Fegyverkezés:** 1938-ban meghirdették a **Győri programot** (1 milliárd pengős hadseregfejlesztés).
- **Zsidótörvények:** A szélsőjobboldal csillapítása érdekében, német mintára korlátozták a zsidóság jogait.
 - **I. zsidótörvény (1938):** Vallási alapú, 20%-ban maximálta a zsidók arányát értelmiségi pályákon.
 - **II. zsidótörvény (1939):** Faji alapú (kirekesztőbb), 6%-os küszöb, állami állásokból kizárás.
 - **III. zsidótörvény (1941):** Megtiltotta a vegyesházasságot (fajvédelem).
- **Területi revízió (visszacsatolások):** Ez volt a korszak fő célja („Mindent vissza!”).
 - I. Bécsi döntés (1938. nov. 2.): A Felvidék déli, magyarlakta sávjának visszacsatolása (olasz-német döntőbíráskodás).

- **Kárpátalja (1939. márc.):** Csehszlovákia szétesésekor a magyar honvédség megszállta. Ekkor jött létre a közös lengyel-magyar határ.
- **II. Bécsi döntés (1940. aug. 30.):** Észak-Erdély visszacsatolása.
- **Délvidék (1941. ápr.):** Jugoszlávia német lerohanásakor Magyarország is bevonult (Teleki Pál emiatt lett öngyilkos—nem tudta tartani a „fegyveres semlegességet”).

4. Magyarország a második világháborúban (1941–1942)

- **Hadbalépés:** 1941. június 22-én Németország megtámadta a Szovjetuniót (Barbarossa-terv). **Kassa bombázása** (június 26.) ürügyén Magyarország (Bárdossy László miniszterelnök) hadat üzent a Szovjetuniónak.
- **A háború menete:** Kezdeti gyors sikerek után a villámháború elakadt (Moszkva alatt).
- **Fordulat évei (1942-1943):**
 - **Sztálingrád:** A németek veresége, a szovjetek ellentámadásba lendülnek.
 - **Don-kanyar:** A 2. magyar hadsereg katasztrófája a keleti fronton (bár ez 1943 januárjában történik, az oda vezető út 1942-ben zajlik).
- **Kállay-kettős:** 1942-től Kállay Miklós miniszterelnök próbált „hintapolitikát” folytatni: látszólag hű a németekhez, de titokban keresi a kapcsolatot a nyugati szövetségesekkel a kilépés érdekében.

II. Eseménynapló (Kormányok és kulcsesemények)

1. **Bethlen István (–1931):** A konszolidáció vége, a válság miatt lemond.
2. **Károlyi Gyula (1931–1932):** Statárium bevezetése (biatorbágyi merénylet miatt).
3. **Gömbös Gyula (1932–1936):** Nemzeti Munkaterv, közeledés Németországhoz, 1935-ös választási győzelem.
4. **Darányi Kálmán (1936–1938):** Győri program (fegyverkezés), I. zsidótörvény előkészítése.
5. **Imrédy Béla (1938–1939):** I. zsidótörvény elfogadása, **I. bécsi döntés** (Felvidék).
6. **Teleki Pál (1939–1941):** II. zsidótörvény, **Kárpátalja** visszavétele, II. világháború kitörésekor „fegyveres semlegesség”, **II. bécsi döntés** (Észak-Erdély), öngyilkossága.
7. **Bárdossy László (1941–1942):** Bevonulás a **Délvidékre**, **hadbalépés** a Szovjetunió ellen, III. zsidótörvény.
8. **Kállay Miklós (1942–1944):** „Kállay-kettős” (hintapolitika), 2. magyar hadsereg pusztulása a Donnál.

III. Dátumok

- **1931:** Biatorbágyi merénylet, Bethlen lemondása.
 - **1932:** Gömbös Gyula miniszterelnökségének kezdete (Nemzeti Munkaterv).
 - **1938. március:** Győri program meghirdetése (fegyverkezés).
 - **1938. május:** I. zsidótörvény.
 - **1938. november 2.: I. bécsi döntés** (Felvidék déli része visszatér).
 - **1939. március 15.:** Németek bevonulnak Prágába, Magyarország megszállja Kárpátalját.
 - **1939. május:** II. zsidótörvény.
 - **1940. augusztus 30.: II. bécsi döntés** (Észak-Erdély visszatér).
 - **1941. április:** Teleki Pál öngyilkossága, Magyarország bevonul a Délvidékre.
 - **1941. június 26/27.:** Kassa bombázása, Magyarország hadba lép a Szovjetunió ellen.
 - **1942:** Kállay Miklós kinevezése, a „hintapolitika” kezdete.
-

IV. Gyakorló feladatsor

1. Feladat: Fogalmak párosítása

Párosítsd a fogalmakat a magyarázatukkal!

- A) Agrárrolló
 - B) Nemzeti Munkaterv
 - C) Győri program
 - D) Kállay-kettős
1. Gömbös Gyula 95 pontos kormányprogramja, amely a nemzeti egységet és a gazdaság fellendítését ígérte.
 2. Politikai taktika, amelynek célja a németekkel való szövetség fenntartása mellett a nyugati hatalmakkal való békekötés előkészítése.
 3. Gazdasági jelenség, amikor a mezőgazdasági termékek ára drasztikusabban csökken, mint az iparcikkeké.
 4. Darányi Kálmán által meghirdetett egymilliárd pengős hadseregfejlesztési program.

2. Feladat: Revíziós vaktérkép

Melyik területet mikor és hogyan csatolták vissza? (Írd a sorszámot a helyes leíráshoz!)

- *Területek:* 1. Kárpátalja, 2. Délvidék, 3. Felvidék déli része, 4. Észak-Erdély.
- A) 1940-ben, német-olasz döntőbíráskodással kaptuk vissza. Teleki Pál „rettegett” az árától.
- B) 1938-ban, az I. bécsi döntés értelmében került vissza.
- C) 1941-ben, a Jugoszlávia elleni német támadás után vonult be a honvédség.
- D) 1939-ben, Csehszlovákia felbomlásakor szálltuk meg katonai erővel (közös lengyel határ).

3. Feladat: Igaz vagy Hamis?

- A) Magyarország 1941-ben hadüzenet nélkül támadta meg az USA-t Pearl Harbor után.
- B) Gömbös Gyula a "Gömbös-fiókák" kifejezést a biatorbágyi merényletekre használta.
- C) A II. zsidótörvény már faji alapon határozta meg, ki számít zsidónak.
- D) Teleki Pál szerint Magyarország feladata a háborúban az erők konzerválása („fegyveres semlegesség”) volt.

4. Feladat: Személyek felismerése

Kiről van szó?

- „A revízió a legnagyobb veszély, ami fenyeget, de ezzel nem tehetek semmit... Ha Erdély visszajő, ezzel örökre elköteleztük magunkat a németeknek.”
- Olasz mintára akarta a kormánypártot tömegpárttá szervezni, beceneve: „Gömbölini”.

Megoldások

1. Feladat: A-3, B-1, C-4, D-2

2. Feladat: A-4 (Észak-Erdély), B-3 (Felvidék), C-2 (Délvidék), D-1 (Kárpátalja)

3. Feladat:

- A) Hamis (bár volt hadüzenetváltás később, de a mondat Pearl Harborra utal, ami japán akció volt).
- B) Hamis (a saját híveire, akiket pozícióba juttatott).
- C) Igaz.
- D) Igaz.

4. Feladat: Teleki Pál, Gömbös Gyula.